

SZABÓ TIBOR BENJÁMIN

Mint a szart

A hetes pálya Érd előtt teljesen beállt. Már a felhajtón jártak, amikor a rádió bemondta, hogy baleset, egy kamion a szalagkorlátban, technikai mentés, útzár négy órája, a forgalmat leterelik a sztrádáról. Őket nem terelték. Sárga táblák sehol, integető rendőröket se láttak, a rádiót meg nem hallgatták korábban. Hogy baj történt, nem mondta semmi jel. Az autóban ültek hárman, Érd előtt, beékelve egy végtelen kocsioszlopba, délutáni sötét a télben, és éles pirosak benne a sötétben, a féklámpák rubinja villódzó nyakék. Hóesés. A kopott ablaktörlők morogva, rángatózva tolták le az üvegről a sűrű, fehér lebbencset.

A volánnál a nő, aki nem az anyád a nyakát masszírozta, a sötétben is hunyorgott, az arca hullámokban torzult el. Mint aki hányini készül. Nézett ki a szélvédőn a hóesésbe.

– Mi bajod van? – kérdezte tőle apád. – Csak hallgatsz fancsali képpel.

A nő, aki nem az anyád a fejét ingatta.

– Nem figyelsz rám – mondta.

Akkor hátul mocorgás támadt. Egy szivacsos gyerekülésbe szíjazott óvodás fiú mocorgott, mutogatott, aztán kalimpált kézzel-lábbal. Te voltál az.

– Itt egyáltalán nem szabad megállni, mert sötét van – mondta az óvodás. – Egyáltalán nem szabad, forduljál oda ki oldalra, menjünk, anya is mindig úgy szokta, itt megtalálnak a sztrapatuszauruszok, anya ki tud fordulni ipszilomban, csináljad te is, menjünk innen, itt nem szabad megállni!

A visszapillantóba nézett a nő, aki nem az anyád, a tükörben kereste meg az óvodás arcát.

– Várni kell kicsit – mondta. – Majd megyünk, ha lehet. Aludj addig!

A kalimpálás nem csitult.

– Egyáltalán nem akarok aludni – kiabált most már az óvodás. – És anya ki tudna menni biztos, nem állna a sötétben, mert anya kocsija még a hegyoldalban is meg tud állni, olyan kocsija van, úgyhogy forduljál ki, menjünk innen, nem akarok itt lenni, anyát akarom!

Még nem sírt az óvodás. Erőlködött, követelőzött. A nő pedig, aki nem az anyád, a szemét kezdte dörzsölni, közben morgott valami érthetlent, apád csak az *anyád* szót tudta kivenni, és érezte, hogy erre most nem kell rákérdezni.

Hátra fordult apád, megfogta a két kalimpáló kezét, az óvodás szemébe nézett.

– Félsz? – kérdezte apád.

Az óvodás elhallgatott.

– Álomországban nem félek – válaszolta aztán.

– De itt most félsz? – kérdezte apád. Hüvelykujjával megsimogatta az óvodás meleg tenyerét.

– Ide fognak jönni a sztrapatoszauruszok – mondta az óvodás lehajtott fejjel.

Ahan. És apád akkor nagy levegőt vett, hogy most pontosan, okosan elmagyarázza a gyerekeknek. Hogy ad egy, sztrapatoszauruszok nincsenek, a dinók rég kihaltak. Ad kettő, mellettük, a két felnőtt mellett semmitől se kell félnie, megvédik bármitől, ahogy, ad három, a kocsi acél és erős üveg, semmiféle állat nem tud benne kárt tenni, és ad négy, egy rohadt nagy sorban állnak, itt van a közelben legalább kétezer ember, inkább több, a nem létező sauruszok, ha jönnének is, ennyi kéz, erő ledöntené a legvadabb, legerősebb szörnyeteget. Az óvodás újra kalimpált, erőlködött, apád pedig ezeket akarta elmondani, vette hozzá a nagylevegőt.

– Ám előbb szólalt meg a nő, aki nem az anyád.

– Nem látnak meg, kicselezzük őket – mondta. Fáradt volt hangja.

– Idejönnek, bedugják a fejüket – kiabálta az óvodás. – Egyáltalán nem szabad itt állni, a sztrapatoszauruszok a sötétben vadásznak, tudom, jönnek.

Akkor hátrafordult a nő is, aki nem az anyád. Az ujjával mutatta, hogy figyeljen rá az óvodás, maradjon csendben kicsit. Aztán megint előre, reteszt húzott el a műszerfalon, alatta nagyobb, négyzetes nyomógomb.

– Láthatatlanná tevő – mondta a nő, aki nem az anyád.

Benyomta a gombot, piros háromszög kezdett ráérősen villogni az ujjai alatt, a kocsiszekrényt lassú, egyenletes ketyegés hangja töltötte be.

– Most már jöhetnek a sztrapatoszauruszok – mondta a nő, aki nem az anyád. Megint hátrafordult. – Hiába jönnek, nem látnak meg – tette hozzá.

Az óvodásnak tátva maradt a szája, apád mosolygott. A nő viszont, aki nem az anyád, a kormányt kezdte markolászni görcsösen, torzult az arca.

Ültek az autóban, láthatatlanul, apádnak pedig régi híradórészletek jutottak eszébe, még gyerekkorában látott hasonlókat, lehalt amerikai autópályákról. Harminc kilométeres dugók, elcsigázott családok a széles, fakó színű autókban, a szél kavarja a havat, olyan reménytelen, és a képek alatt egy hang azt magyarázta, hogy általában a nyolcadik óra után válik kritikussá a helyzet az ilyen dugókban. Addigra fogy ki a benzin a batár kocsikból, a fűtés leáll, és nem sokkal később elkezdnek megfagyni az emberek. Megmaradtak apád elméjébe a felvételek, és nem konkrétan a látottak miatt, hanem az egész volt embertelen, nem értette, hogy ha a kamerával oda tudtak menni, filmezni tudták a deres arcú szerencsétleneket, mért nem vittek nekik takarókat, forró teát, valamit, ahelyett, hogy mutogatják őket tévében, mint a bazári majmokat. Kegyetlen egy fajta ez az amerikai, gondolta apád gyerekkorában, és a tank kijelzőjére nézett önkéntelenül a hetes sztrádán, Érd előtt a kocsisorban, félig volt, a rádió szerint már négy órája állt a forgalom, akit lehet, letereltek.

– Állítsd le a motort! – mondta apád a nőnek, aki nem az anyád.

Az autó morgása megszűnt, csak az elakadásjelző lassú ketyegését lehetett hallani.

– Megnézem, mi van – mondta a nő, aki a nem az anyád. Sápadt volt, nem várta meg, hogy bárki válaszoljon, kiszállt, becsapta maga mögött a kocsiajtót, elindult a hóesésben, a kabátján sárgák és pirosak villogtak.

– Ha jön egy földrengés, akkor szétnyílik a föld, és minden autó beleesik a nagy lyukba – mondta az óvodás. Forgatta a fejét, amennyire az öv engedte, hogy lássa, mekkora a sor mögöttük.

Apádnak nem volt kedve szólni, hallgatott. Nem értette, miért viselkedik így a nő, aki nem az anyád. Biztos már nem szereti. Elege van, unja, a gyereket is, akihez semmi köze. Nyilván ettől van rosszul, gondolta apád, látszik rajta, hogy ez a baja. Az undor. Hogy megunta, elmúlt a szerelem, csak megszokásból van vele, velük, de közben a gyomra felfordul az egésztől. És még arra is gondolt apád, hogy most akkor mi lesz, hogyan tovább. Apád kétségbe volt esve.

Aztán telt az idő, feltűnt a hóesésben a nő, aki nem az anyád, most fehér reflektorok fénye a kabátján, és látta apád az arcára rajzolódó undort. Az úton, ahol sétált visszafelé a kocsihoz, a leállósávban egy köpcös férfi álldogált lehúzott vattakabátban, zsebre dugott kézzel, az egyik kamion sofőrje lehetett. Nyújtogatta a nyakát, pipiskedett, hátha meglát valamit. Hátral az óvodás megint mocorogni kezdett, kint a hóesésben pedig a férfi mellé ért épp a nő, aki nem az anyád. Megcsúszott a csizmája a friss havon. Egyensúlyát veszítette, a férfinak neki majdnem, kapálózott kézzel-lábbal, de végül talpon maradt, az óvodás pedig akkor kezdett beszélni. Apád hátra fordult, hogy értse, az elejéről így is lemaradt.

– ... és attól olyan hatalmas szélorkán tud támadni, hogy egyáltalán nem marad semmi, leradírozza a házokról a tetőt, meg kifújja a vízből az állatokat, egyáltalán nem lehet megállítani, és a halakat meg a békákat felrepíti az égbe, és a felhőben lesznek.

Apád egy pillanatra megint oda nézett, ahol az előbb a csúszás, csak rutinszerűen, a biztonság kedvéért.

– Nem kell annyiszor mondani, hogy *egyáltalán* – jegyezte meg apád. Rögtön ezután döbbsen látta, hogy a nő, aki nem az anyád, odakint ordibál, veszekszik a férfival, vagy a férfi vele, még hadonászik is a vattakabátos. Apád a kilincsért nyúlt, miközben az óvodás már másik témában.

– A húgyhólyag csak akkora, mint egy kivi, de amikor nagyon kell pisilni, olyan óriásira tud megduzzadni, mint a sárgadinnye, apa, ki ne szálljál! Nehogy itt hagyj egyedül a sötétben, apa, egyáltalán ne szálljál ki!

– Jövök azonnal – mondta.

Az óvodás pedig reflexből üvöltötte, hogy nem marad egyedül, apád a szélvédőn át látta, hogy még mindig veszekednek, de más nem történik, a gyerek torkaszakadtából könyörgött és követelt felváltva, apád pedig kapkodta a fejét. Beragadt a helyzetbe.

Fél perc volt, kicsit se több, és újra az autóban ült a nő, aki nem az anyád, miközben hátul az óvódás már nyugodtabban magyarázott valamit a vulkánokról, meg hogy a sárfolyamban milyen kövek le a hegyről.

– Ezt a tirpák parasztot! – mondta zaklatottan a nő, aki nem az anyád.

Apád hallgatott, zavart volt, növekedett benne valami rossz érzés, indulat.

– Tirpák paraszt, nem láttad? Nem vetted észre? – kérdezte. Zihálva vette a levegőt.

– Láttam – válaszolta apád lehajtott fejjel.

– A bokám majd' szétszakadt, erre odaböfögi, hogy a lábad elé nézzél, bazmeg – mondta a nő, aki nem az anyád. – Hát elküldtem az anyjába, erre még ő fenyegetőzik, a pofám leszakad. Az lett volna szép, ha megüt!

És apád akkor már tudta, hogy ki kellett volna szállni. Azonnal, ott teremni, helyre tenni a helyzetet. Mert ő a férfi. És mert az orra előtt akarták bántani a másikat. Ki kellett volna szállni, az óvódás baját hagyni későbbre.

Apádnak izzadt a tenyere, hátul az óvódás egy pillanatra se hallgatott el, apádat pedig belülről falta fel a kudarc érzése, szédült, melege volt, fázott.

– Mit mondott? – kérdezte apád

Akkor tűnt fel apádnak, hogy az a vattakabátos az autójukhoz közeledik, automatikusan nyúlt a kilincs után, a gyomrában ismerős remegés, nem a félelemé, hanem a harci stressz remegése, miközben válaszolt a nő, aki nem az anyád.

– Hogy szétrúgja a valagam, ha sokat... ki ne szállj!

Apád már nem ült a kocsiban, mire befejezte a mondatot a nő, aki nem az anyád, és aki szintén azonnal kiugrott, a vattakabátos már csak néhány lépésre.

– Ha még egy szót szólsz a nőmhöz, megöllek – mondta apád, nem kiabált, nem erősködött, csak ezt közölte, a férfi akkor odaért, apádra nézett, aztán a nőre. Mondott valamit.

Abban a pillanatban apád azt a kamionsofőrt úgy leütötte, mint a szart.

Elesett a vattakabátos, a két kezén támaszkodott, azokkal lökte magát, hátrált, apád meglepettséget látott rajta.

– Te visszaülsz a kocsiba – mondta apád a nőnek, aki nem az anyád. Vissza is ült, nem szólt semmit.

És a másikra figyelt apád, a földön lévő vattakabátosra, aki hátrált valameddig, támaszkodva, aztán felállt, ő se szólt semmit, hátrált, elment. Apád megvárta, amíg teljesen eltűnik.

Az autóban ültek hárman, hallgattak, apád az óvódáshoz fordult, a gyomra még remegett.

– Minden rendben? – kérdezte tőle.

Az óvódás nem válaszolt, de nem látszott ijedtnek, inkább nem értette, mi történt.

– Hülye vagy – mondta akkor a nő, aki nem az anyád.

Egymásra néztek apáddal.

– Megérdemelte – mondta apád. – Tirpák paraszt!

Akkor az óvodás megszólalt hátul.

– Kérdezhetek tőle valamit?

Az óvodás apádhoz beszélt, de kérdezni a nőtől akart, aki nem az anyád.

– Róza. Úgy hívnak, hogy Róza. És kérdezz nyugodtan – válaszolta Róza.

Akkor az óvodás arca huncutkodásba göndörödött.

– Szerintem a németek úgy mondják a Rózáat, hogy Rozinkácska.

– Pfüj, nem mondhatják így, ez nagyon ronda! – rázta a fejét Róza.

Nevettek, ketten. Apádat idegesítette, hogy még mindig remeg a gyomra, meg dobol a vér a fülében.

– Megérdemelte – bólintott apád.

– Bocsánatot kért, te hülye. Azt mondta, mikor idejött. Hogy bocsánat. Erre kiütötted.

Apádnak elakadt a szava.

– De tényleg megérdemelte, tirpák paraszt – tette hozzá Róza.

Nevettek hárman, aztán más már nem történt, kivárták a technikai mentést, meghallgatták az óvodás előadásait a harcsacápákról meg a villámok erejéről meg a felhőkarcolók liftjeiről. Egyszer csak megindult a kocsioszlop. Előbb döcögve, megmegállva, aztán a dugó fellazult, és tudtak haladni, mintha épp csak nagyobb forgalom lenne. Megbeszélték, hogy az első benzinkúton pisilnek, mielőtt valami komoly baj történik, és Róza arcán ismét látta apád a torzulást, azt a hullámokban rátörőt.

– Most azonnal mondd meg, mi bajod van! – követelte apád.

Akkor Róza a jobb kezével végigsimított apád arcán, az autó a benzinkút lehajtójára fordult épp.

– Nem figyelsz rám – mondta Róza.

– Hónapok óta nem figyelsz – mondta Róza.

Hárman voltak, sötét téli délután, a kopott ablaktörlők morogva, rángatózva tolták le az üvegről a fehér lebbencset a benzinkút parkolójában. És amikor a pisilés meg a tankolás után Róza beleszagolt a gépi feketekávéba, hát olyan szép, szabályos terhességi hányást mutatott be a kocs mellett, hogy öröm volt nézni.